T001 A HÀM I 80-Bát Nê Hoàn Q.hạ

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

Baáy giôø Ñeá Thích ôû taàng trôøi thöù hai hieän ra ñoïc baøi tuïng: AÁm, haønh ñeàu voâ thöôøng, Chæ laø phaùp höng, suy; Coù sanh thì coù töû, Phaät dieät ñoä, an laïc. Vò Phaïm thieân nôi coõi trôøi thöù baûy hieän ra ñoïc baøi tuïng: Tuyeät thay, Phaät ñaõ boû, Ñieàu theá gian meâ ñaém; Roäng daïy phaùp thanh tònh, Ba coõi khoâng ai baèng. Thaàn löïc dieäu, Voâ uùy, AÙnh saùng maát töø nay. Hieàn giaû A-na-luaät ñoïc baøi tuïng: Phaät ñaõ truï Voâ-vi, Hôi ra vaøo ñaõ döùt; Voán töø töï nhieân ñeán, Nay trôû veà Linh dieäu. YÙ tònh, khoâng tham ñaém, Vì ngöôøi, chòu thaân beänh; Giaùo hoùa ñaõ hoaøn taát, Môùi trôû veà Tòch dieät. Töø khi ñöôïc gaëp Phaät, Ai cuõng ñoäi ôn saâu; Nay vaøo coõi thanh hö, Bieát luùc laïi xuaát hieän. Baáy giôø, caùc Tyø-kheo ñeàu roái loaïn, boài hoài, than thôû: 'Ñöùc Phaät Baùt-neâ-hoaøn, sao maø nhanh quaù! Con maét cuûa theá gian ñaõ taét maát, sao maø nhanh quaù!' Trong soá aáy coù ngöôøi buoàn baõ than khoùc, töï nghó ñeán caùi khoå cuûa theá gian khoâng ñaït ñöôïc ñaïo. Coù ngöôøi nhìn vaøo thi theå Ñöùc Phaät chuù taâm tö duy veà höõu laø töø nhaân duyeân sanh, taïo taùc khoâng ngöøng, phaûi chòu söï voâ thöôøng, khoå, ñaõ sanh thì phaûi töû, töû roài laïi sanh, sanh töû qua laïi, nhöng tinh thaàn baát dieät, khoâng bò chi phoái. Hieàn giaû Ana-luaät noùi: "Thoâi ñi, thoâi ñi! Naøy A-nan! Haõy baûo cho caùc Tyø-kheo bieát, chö Thieân treân trôøi thaáy vieäc ñoù seõ cho laø meâ môø. Vì coù ai xuaát gia nhaäp

907 KINH THẾ KỶ - KINH BÁT NÊ HOÀN – TRƯỜNG A HÀM I vaøo luaät giaûi thoaùt maø laïi khoâng theå duøng phaùp lôïi ñeå töï giaûi thoaùt?" Hieàn giaû A-nan gaït nöôùc maét thöa: "ÔÛ treân ñoù coù bao nhieâu vò trôøi?" "Töø Uy-da-vieät1 cho ñeán mieáu AÂu-ñoà2 vaø soâng Hi-lieân3, khoaûng caùch boán traêm taùm möôi daëm, chö Thieân hieän ra ñaày khaép, chaúng coù khoaûng hö khoâng naøo laø chaúng coù hoï ñang boài hoài, roái loaïn, cuøng noùi: 'Ñöùc Phaät Baùt-neâ-hoaøn sao maø nhanh quaù! Con maét cuûa theá gian ñaõ taét maát, sao maø nhanh quaù!' Trong ñoù coù ngöôøi lo laéng than thôû, thöông noãi khoå cuûa theá gian bò tham duïc che laáp, khoâng thaáy ñöôïc chaùnh ñaïo. Hoaëc hoï cuøng baûo nhau raèng: Ñöùc Phaät daïy: 'Sanh töû voán töø duyeân khôûi, yù luoân taïo taùc, thoï nhaän söï voâ thöôøng, khoå, ñaõ sanh thì phaûi töû, töû roài laïi sanh, thöùc theo haønh maø di chuyeån, ñaâu bieát ñöôïc Neâ-hoaøn? Ñöùc Phaät ñaõ ñoä thoaùt theá gian, vaäy moïi ngöôøi phaûi neân tinh taán, ñaõ quaù nöûa ñeâm roài!'" Hieàn giaû A-na-luaät baûo Hieàn giaû A-nan: "Haõy vaøo trong thaønh baûo cho moïi ngöôøi bieát laø Ñöùc Phaät ñaõ dieät ñoä, ai muoán khaâm lieäm, haõy neân kòp thôøi." Hieàn giaû A-nan lieàn vaøo trong thaønh, baùo cho moïi ngöôøi bieát. Caùc Hoa thò nghe ñöôïc ñieàu aáy, ai cuõng kinh ngaïc, buoàn baõ thöông tieác, noùi: "Ñöùc Phaät Baùt neâ-hoaøn sao maø nhanh quaù! Con maét cuûa theá gian ñaõ taét maát, sao maø nhanh quaù!" Ngöôøi trong thaønh cuøng nhau tuï hoäi, mang höông hoa ñeán choã nhuïc thaân cuûa Phaät, cuùi ñaàu ñaûnh leã ñeå thöøa söï cuùng döôøng. Hoï cuøng hoûi Hieàn giaû A-nan: "Phöông phaùp khaâm lieäm an taùng Ñöùc Theá Toân nhö theá naøo?" Nhö lôøi Ñöùc

Phaät daïy: “Phaûi laøm nhö phöông phaùp khaâm lieäm vaø an taùng cuûa Chuyeån luaân vöông, ñoái vôùi Ñöùc Phaät coøn phaûi hôn theá nöõa.” Caùc haøo taùnh thöa: “Xin haõy ñeå trong baûy ngaøy, chuùng con muoán daâng cuùng kyõ nhaïc, hoa höông, ñeøn ñuoác ñeå taâm yù ñöôïc khai môû.” Hieàn giaû A-nan ñaùp:

1.
Uy-da-vieät . Coù leõ Paøli: Upavattana, teân khu röøng Saøla ôû Kusinaøraø.
2.
AÂu-ñoà mieáu ; töù c chuøa Thieân quan, tham chieáu No.1(2), xem cht.156.
3.
Hi-lieân haø ; tham chieáu Tröôøng 2(3) sñd.: xem cht.155.
“Tuøy yù caùc vò mong muoán.” Caùc Hoa thò lieàn chung söùc laïi ñeå lo lieäu. Naøo laøm bình baèng vaøng, linh xa baèng vaøng, kim quan baèng vaøng, quaùch baèng saét, ñaày ñuû gaám môùi kieáp-ba, naêm traêm xaáp daï. Baáy giôø, daân chuùng ôû boán phöông, chu vi trong khoaûng boán traêm taùm möôi daëm, ñeàu mang kyõ nhaïc, hoa höông ñi ñeán song thoï, ñoàng khieâng nhuïc thaân Ñöùc Phaät ñaët leân treân giöôøng baèng vaøng, roài duøng kyõ nhaïc, leã baùi cuùng döôøng. Baáy giôø, caùc Hoa thò tuyeån choïn caùc ñoàng nam ñeå lo vieäc gìn giöõ linh xa. Hoï muoán ñöa linh cöõu ñeán khoaûnh ñaát AÂu-ñoà ñeå traø-tyø. Nhöng caùc ñoàng nam khoâng theå ñeán gaàn phía tröôùc linh xa cuûa Ñöùc Phaät ñöôïc, hoï laïi tieán leân ñeán hai ba laàn, nhöng vaãn khoâng theå tôùi ñöôïc.” Hieàn giaû A-na-luaät noùi vôùi Hieàn giaû A-nan: “Sôû dó khoâng theå ñeán gaàn linh xa cuûa Ñöùc Phaät, vì ñoù laø yù cuûa chö Thieân. Hoï muoán baûo caùc ñoàng nam cuûa Hoa thò haõy vòn vaøo phía beân traùi, coøn chö Thieân ôû phía beân phaûi, daân trong nöôùc thì ñi theo sau, ñoàng khieâng kim saøng cuûa Ñöùc Phaät vaøo cöûa thaønh phía Ñoâng, luùc ñi qua trong thaønh, taáu nhaïc trôøi leân ñeå cuùng döôøng, xong thì ñi ra cöûa thaønh phía Taây, ñaët treân ñaát AÂu-ñoà, chaát caùc thöù goã höông nhieàu lôùp roài traø- tyø.” Hieàn giaû A-nan thöa: “Xin vaâng, kính vaâng nhö yù nguyeän cuûa chö Thieân.” Roài Hieàn giaû baûo cho caùc Hoa thò bieát yù nguyeän ñoù. Hoï ñeàu thöa: “Kính tuaân leänh.” Hoï lieàn baûo caùc ñoàng nam ôû phía beân taû duøng nhieàu daây luïa coät chaët goùc beân traùi, coøn chö Thieân thì thuoäc veà beân phaûi, duøng daây luïa coät chaët nôi goùc phaûi cuûa caùi giöôøng. Ngoaøi ra, coù voâ soá chö Thieân ôû treân hö khoâng, raûi ñuû thöù hoa trôøi, röôùi caùc höông thôm. Baáy giôø, ñaïi thaàn Baø-hieàn cuøng ñaïi thaàn Caâu-di4 baøn baïc: Muoán duøng aâm nhaïc cuûa loaøi ngöôøi ñeå ca ngôïi, tieáp theo nhaïc trôøi cuøng ñöa xaù-lôïi. “Lieàn nhö lôøi baøn baïc, caû ñoaøn ñi töø töø vaøo cöûa thaønh phía Ñoâng,

4. Baø-hieàn ñaïi thaàn , chuû quaûn thaønh Paøva. Caâu-di ñaïi thaàn ,
vò quan cuûa thaønh Kusinaøraø.

909 KINH THẾ KỶ - KINH BÁT NÊ HOÀN – TRƯỜNG A HÀM I ñi khaép trong thaønh, ñeán ngaõ tö ñöôøng lôùn, döøng chaân nôi ñöôøng heûm, raûi höông hoa vaø troãi nhaïc, ra khoûi cöûa thaønh phía Taây, ñeán vuøng ñaát AÂu-ñoà, laáy luïa kieáp-ba quaán quanh thaân theå Ñöùc Phaät, duøng naêm traêm xaáp daï quaán tieáp theo

hôn moät ngaøn laàn, roài duøng daàu meø daàu thôm ñeå taåm, röôùi ñaày kim quan, cuøng treân nhuïc thaân Phaät, khieâng kim quan leân ñaët vaøo trong quaùch baèng saét, ñaäy kín naép kim quan, chaát caùc thöù goã höông leân xong, ñaïi thaàn AÂu-toâ5 baét ñaàu chaâm löûa ñoát, löûa môùi höøng leân lieàn taét ngay ñoát tôùi ba laàn vaãn khoâng chaùy." Hieàn giaû A-na-luaät baûo Hieàn giaû A-nan: "Sôû dó löûa khoâng chaùy laø do yù cuûa chö Thieân. Hoï thaáy Hieàn giaû Ñaïi Ca-dieáp ñang daãn naêm traêm ñoà chuùng töø Ba-tuaàn trôû veà ñaây, ñaõ ñi ñöôïc nöûa ñöôøng, muoán veà gaáp ñeå ñöôïc thaáy maët cuøng ñaûnh leã Ñöùc Phaät, cho neân ñaõ khieán löûa khoâng chaùy." Hieàn giaû A-nan thöa: "Daï vaâng, xin toân kính yù nguyeän cuûa chö Thieân. Baáy giôø coù ñaïo só thuoäc hoïc phaùi khaùc, teân laø A-di-duy6, thaáy Ñöùc Phaät dieät ñoä, oâng ta nhaët ñöôïc caønh hoa trôøi maïn-na-la, ngöôïc ñöôøng ñi veà phía Hieàn giaû Ñaïi Ca-dieáp. Hieàn giaû Ca-dieáp thaáy vaäy lieàn ñeán hoûi: "OÂng coù bieát Ñöùc Phaät laø Baäc Thaùnh Sö maø toâi toân thôø chaêng? A-di-duy ñaùp: "Toâi bieát roõ ñieàu naøy. Ngaøi ñaõ Baùt-neâ-hoaøn ñöôïc baûy ngaøy. Trôøi ngöôøi cuøng tuï hoäi ñeå cuùng döôøng Ngaøi. Toâi töø choã ñoù ñeán ñaây neân coù ñöôïc caønh hoa trôøi naøy." Khi aáy, Hieàn giaû Ca-dieáp buoàn baõ khoâng vui. Trong soá naêm traêm vò Tyø-kheo, nhieàu ngöôøi boài hoài, roái loaïn, ngaång maët leân trôøi than thôû: "Ñöùc Phaät Baùt-neâ-hoaøn sao maø nhanh quaù! Con maét cuûa theá gian ñaõ taét maát roài!" Coù ngöôøi thì lo laéng, buoàn thöông, nghó ñeán noãi khoå cuûa theá gian do aân aùi troùi buoäc, khoâng theå thaáy ñöôïc chaùnh ñaïo. Hieàn giaû Ca-dieáp baûo: "Caùc Hieàn giaû chôù lo buoàn. Neân bieát raèng coù thaân laø do duyeân khôûi, taâm yù luoân taïo taùc khoâng döøng nghæ, ñeàu laø voâ thöôøng, khoå, coù

5.

AÂu-toâ ñaïi thaàn ; tham chieáu No.1(2) sñd.: Loä-di chaâm löûa.

6.

A-di-duy ; No.1(2), ngoaïi ñaïo Ni-kieàn Töû.

sanh thì coù töû, coù töû laø do coù sanh, ôû trong naêm ñöôøng baát an, chæ coù Neâ-hoaøn môùi laø caûnh giôùi hoaøn toaøn an laïc. Ngöôøi chöa ñaéc ñaïo, haõy caàu phaùp lôïi, lìa boû moïi neûo taïo taùc cuûa caùc phaùp höõu vi thì seõ ñaéc ñaïo. Taát caû haõy thu gom y baùt, ñi nhanh thì môùi kòp ñeå ñöôïc nhìn thaáy thaân saéc cuûa Phaät. Trong chuùng naøy coù moät Tyø-kheo teân laø Ñaøn-ñaàu, cuõng thuoäc gioøng hoï Thích, cuøng xuaát gia theo Phaät, noùi vôùi caùc Tyø-kheo: "Chuyeän gì phaûi lo laéng nhö vaäy? Chuùng ta töø nay ñöôïc töï do. OÂng giaø aáy thöôøng baûo: 'Neân laøm caùi naøy, khoâng neân laøm caùi kia.' Nay oâng ta maát roài haù khoâng phaûi laø ñieàu heát söùc toát sao?" Hieàn giaû Ca-dieáp nghe lôøi aáy caøng buoàn baõ hôn, neân giuïc ñaïi chuùng mau ñeán Song thoï ñeå ñöôïc thaáy Phaät. Ñeán nôi, Hieàn giaû Ca-dieáp baûo Hieàn giaû A-nan: "Nay chöa traø-tyø vaäy haõy cho toâi thaáy thaân Ñöùc Phaät." Hieàn giaû A-nan thöa: "Thaân cuûa Ñöùc Phaät ñaõ ñöôïc khaâm lieäm, öôùp baèng daàu meø, ñeå trong kim quan, beân ngoaøi thì chaát caùc thöù goã höông, chung quanh thì taåm daàu, tuy chöa traø-tyø, nhöng khoù coù theå thaáy ñöôïc. Hieàn giaû Ca-dieáp baøy toû yù muoán cuûa mình ñeán laàn thöù ba,

nhöng Hieàn giaû A-nan vaãn ñaùp nhö luùc ñaàu. Baáy giôø, nhuïc thaân cuûa Ñöùc Phaät töø trong nhieàu lôùp aùo quan loä ra hai chaân. Moïi ngöôøi ñeàu thaáy, ai cuõng heát söùc vui möøng. Hieàn giaû Ca- dieáp cuùi ñaàu ñaûnh leã. Thaáy treân chaân cuûa Ñöùc Phaät coù maøu saéc laï, lieàn hoûi Hieàn giaû A-nan: “Thaân Phaät saéc vaøng, vaäy do côù gì maø ñoåi khaùc?” A-nan thöa: “Coù moät baø cuï giaø yeáu, cuùi laïy nôi chaân Ñöùc Phaät laøm nhoû nöôùc maét treân chaân Ngaøi neân môùi coù maøu saéc khaùc nhö vaäy.” Hieàn giaû Ñaïi Ca-dieáp laïi khoâng vui, cung kính ñoïc baøi tuïng: Ngaøi tòch dieät, chaúng sanh Chaúng coøn thoï giaø, cheát Cuõng khoâng coøn hoäi ngoä, Khoâng coù gheùt phaûi gaëp Voán ñaõ boû aân aùi, Chaúng bò buoàn bieät ly Do doác caàu phöông tieän,

911 KINH THẾ KỶ - KINH BÁT NÊ HOÀN – TRƯỜNG A HÀM I

Neân ñaït ñöôïc nhö vaäy
Naêm aám Phaät thanh tònh,
Ñaõ ñoaïn tröø heát thaûy
Cuõng khoâng coøn taïo taùc,
Ñeå thoï laïi naêm aám.
Khoå ñau ñaõ heát roài,
Goác höõu cuõng tröø saïch
Do doác caàu phöông tieän,
Môùi an laïc nhö vaäy.
Phaät ñaõ ñoaïn theá gian,
Tröø boû moïi aùi duïc
Ngaøi kham nhaãn taát caû,
Neân lìa caùc hoaïn naïn
Ngaøi ñaõ ñaït an ñònh
Ñem an laïc muoân loaøi.
Phaûi neân ñaûnh leã Ngaøi,
Vónh vieãn thoaùt ba coõi.
Kinh giôùi Phaät noùi ra,
Toûa saùng khaép theá gian
Ngaøi roäng hieän chaùnh ñaïo,
Chaéc thaät, döùt moïi nghi.
Cöùu taát caû muoân loaøi,
Khieán thoaùt khoûi giaø cheát.
Nhöõng ngöôøi gaëp ñöôïc Phaät,
Ai chaúng mang ôn lôùn
Nhö traêng chieáu ban ñeâm,
Ñeå phaù tan boùng toái.
Maët trôøi chieáu ban ngaøy,
Soi saùng moïi nôi choán.

Cuõng nhö aùnh ñieän chôùp,
Maây daøy lieàn röïc saùng.
Haøo quang Phaät chieáu ra,
Ba coõi cuøng toû raïng.
Heát thaûy soâng danh tieáng,
Soâng Coân-luaân lôùn nhaát;
Taát caû vuøng nöôùc lôùn,
Bieån caû laø hôn heát;
Trong taát caû tinh tuù, Maët traêng laø saùng nhaát; Phaät daãn daét chuùng sanh, Trôøi ngöôøi ñeàu toân quyù. Phaät cöùu ñoä theá gian, Phöôùc ñöùc ban raûi khaép. Giôùi phaùp ñaõ thuyeát giaûng, Moïi choán ñeàu phaân minh. Cuõng ñem phaùp löu boå, Ñeä töû doác haønh trì, Khieán trôøi, ngöôøi, quyû, thaàn... Ñeàu cung kính ñaûnh leã. Hieàn giaû Ñaïi Ca-dieáp ñoïc keä xong, ñaûnh leã nôi chaân Phaät, nhieãu quanh kim quan ba voøng, roài ñöùng qua moät beân. Caùc Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, caùc Thanh tín só, Thanh tín nöõ, Trôøi, Roàng, Quyû thaàn, thaàn Thieân nhaïc, thaàn Chaát-löôïc, thaàn Kim-sí ñieåu, thaàn AÙi duïc, thaàn Xaø-khu... ñeàu ñeán tröôùc ñaûnh leã nôi chaân Phaät, nhieãu quanh kim quan ba laàn, roài ñöùng qua moät beân. Baáy giôø, kim quan cuûa Ñöùc Phaät khoâng ñoát nhöng töï nhieân boác chaùy. Hieàn giaû A-nan lieàn ñoïc baøi tuïng: Phaät thanh tònh trong ngoaøi, Laø thaân cuûa Phaïm theá; Goác haønh hoùa thaàn dieäu, Neân nay môùi nhö vaäy. Hôn ngaøn lôùp luïa, daï, Ñaâu caàn aùo che thaân, Cuõng khoâng caàn giaët giuõ, Nhö traêng trong saùng ngôøi. Cho ñeán heát ñeâm aáy, coâng vieäc traø-tyø nhuïc thaân Phaät xong xuoâi, thì töï nhieân ôû nôi ñoù moïc leân boán caây: caây Toâ-thieàn-ni, caây Ca-duy-ñoà, caây A-theá-ñeà, caây Ni-caâu-loaïi7. Caùc vò Cö só, Lyù gia trong nöôùc cuøng nhau thu nhaët xaù-lôïi cuûa Phaät ñöïng ñaày nôi bình baèng vaøng, ñaët treân linh xa, ñöa vaøo thaønh ñeå treân ñaïi ñieän, roài cuøng cho taáu kyõ nhaïc, raûi

7. Boán gioáng caây Boà-ñeà: Toâ-thieàn-ni , Ca-duy-ñoà , A-theá-ñeà , Ni-caâu-loaïi . Xem No.5, baûn Vieät, cht.59.

913 KINH THẾ KỶ - KINH BÁT NÊ HOÀN – TRƯỜNG A HÀM I hoa, ñoát höông, leã baùi cuùng döôøng. Baáy giôø, caùc toäc hoï Hoa thò cuûa nöôùc Ba-tuaàn, caùc Caâu-laân cuûa nöôùc Khaû Laïc, caùc Maõn-ly cuûa nöôùc Höõu hoaønh, caùc Phaïm chí cuûa nöôùc Thaàn Chaâu, caùc Ly-kieàn cuûa nöôùc Duy-da,8 nghe tin Ñöùc Phaät döøng chaân ôû Song thoï ñeå Baùt-neâ-hoaøn, neân hoï ñeàu söûa soaïn boán thöù binh ñoäi laø töôïng binh, maõ binh, xa binh, boä binh cuøng keùo ñeán nöôùc Caâu-di, döøng chaân nôi ngoaøi thaønh, baûo söù vaøo thöa: “Chuùng toâi nghe Ñöùc Phaät Chuùng Höïu dieät ñoä ôû ñaây. Ngaøi cuõng laø Thaày cuûa chuùng toâi. Chuùng toâi coù loøng kính moä Ngaøi, ñoàng ñeán vôùi vua xin phaân chia phaàn xaù-lôïi, ñem veà baûn quoác laäp baûo thaùp cuùng döôøng.” Vua nöôùc Caâu-di baûo: “Ñöùc Phaät töï ñeán nôi ñaây, vaäy nöôùc toâi seõ chaêm lo vieäc cuùng döôøng Ngaøi. Thaät laø cöïc khoå cho caùc vua töø xa tôùi muoán chia phaàn xaù- lôïi, ñieàu ñoù thì khoâng theå

ñöôïc.” Caùc ngöôøi thuoäc doøng hoï Thích nöôùc Xích traïch9 cuõng keùo boán loaïi binh, ñeán noùi: “Chuùng toâi nghe Ñöùc Phaät Chuùng Höïu dieät ñoä ôû ñaây. Ngaøi laø Baäc Thaùnh ñeä nhaát cuûa gioøng hoï Thích, xuaát thaân töø baø con, ñuùng laø baäc cha oâng cuûa chuùng toâi. Chuùng toâi coù loøng kính moä, neân ñeán ñaây ñeå xin chia phaàn xaù-lôïi ñem veà döïng baûo thaùp cuùng döôøng. Nhaø vua nöôùc Caâu-di vaãn traû lôøi nhö tröôùc, khoâng chòu chia phaàn. Vua nöôùc Ma-kieät laø A-xaø-theá laïi daãn boán loaïi binh, vöôït qua soâng lôùn ñeå ñeán, baûo Phaïm chí Mao-queä10 vaøo ñeå hoûi tin töùc, roài aân caàn thöa: “Toâi laâu nay voán coù loøng tin töôûng vaøo tình baïn cuûa nhaø vua, khoâng baûo thuû, khoâng tranh chaáp. Nay Ñöùc Phaät Chuùng Höïu ñaõ dieät ñoä

8. Taùm nöôùc ñoäng binh yeâu caàu ñöôïc phaàn xaù-lôïi. Ñaây keå naêm nöôùc tröôùc: Hoa thò ôû Ba tuaàn , , töùc Paøli: doøng hoï Mallaø chi nhaùnh Paøvaø; ngöôøi Caâu- laân ôû Khaû laïc, , ; Paøli: ngöôøi Koli ôû thoân Raømagaøma; ngöôøi Maõn-ly ôû Höõu hoaønh , ; Paøli: Buli ôû Allakappa; caùc Baø-la-moân ôû Thaàn chaâu , ; Paøli: nhöõng ngöôøi Baø-la-moân ôû Vethadìpaka; ngöôøi Ly-tieäp ôû Duy-da , ; Paøli: nhöõng ngöôøi Licchavi ôû Vesaøli. 9. Xích traïch quoác chö Thích thò : nhöõng ngöôøi hoï Thích ôû Kapilavatthu. 10. Phaïm chí Mao-queä ; tham chieáu No.1(2), baûn Vieät, cht.161.

nôi ñaây. Ngaøi laø Baäc Toân Quyù cuûa ba coõi, chính laø Vò Trôøi cuûa toâi. Toâi luoân coù loøng kính moä neân ñeán ñaây ñeå xin chia phaàn xaù-lôïi. Neáu nhaø vua cho toâi phaàn xaù-lôïi cuûa Phaät thì hai nöôùc chuùng ta neáu coù nhöõng vaät baùu gì thì nguyeän cuøng trao cho nhau ñeå chung höôûng.” Vua nöôùc Caâu-di ñaùp: “Ñöùc Phaät töï ñeán ñaây, toâi seõ lo vieäc cuùng döôøng Ngaøi, xin caûm ôn Ñaïi vöông chöù khoâng theå chia phaàn xaù-lôïi cho nhaø vua ñöôïc.” Khi aáy Mao-queä nhoùm moïi ngöôøi laïi, laøm baøi tuïng thoâng baùo: Nay nhöõng ngöôøi thaønh taâm, Töø xa ñeán leã baùi; Xin ñöôïc chia xaù-lôïi, Neáu nhö vua khoâng cho. Söï vieäc aáy ñoäng chuùng, Boán binh chuûng saün ñaây; Neáu khoâng duøng ñaïo nghóa, Khoâng traùnh khoûi ñao binh. “Ngöôøi cuûa nöôùc Caâu-di cuõng ñaùp laïi baèng baøi tuïng: Phieàn caùc ngaøi töø xa, Nhoïc söùc ñeán leã baùi; Phaät ñeå thaân nôi ñaây, Khoâng daùm höùa cho ai. Caùc vò muoán ñoäng binh, Toâi ñaây cuõng saün saøng; Ta cuøng nhau soáng cheát, Chöa töøng bieát sôï ai. Phaïm chí Mao-queä giaûi thích vôùi moïi ngöôøi: “Caùc vua ñeàu vaâng theo lôøi daïy cuûa Ñöùc Phaät moät caùch nghieâm tuùc; ban ngaøy thì tuïng lôøi phaùp, taâm caûm phuïc söï giaùo hoùa nhaân töø cuûa Ngaøi. Taát caû chuùng sanh ai cuõng nghó ñeán vieäc muoán ñöôïc an oån. Huoáng chi, Ñöùc Phaät vì loøng ñaïi töø neân thieâu hình ñeå laïi xaù-lôïi, muoán roäng laøm phöôùc baùu cho khaép thieân haï. Vaäy sao laïi muoán huûy dieät yù nhaân töø cuûa Ngaøi? Cho neân xaù-lôïi hieän taïi phaûi ñöôïc phaân chia ra maø thoâi.” Moïi ngöôøi ñeàu khen laø hay, neân cuøng ñeán choã ñaët xaù-lôïi, cung kính ñaûnh leã xong thì ñöùng qua moät beân, roài baûo Mao-queä chia xaù-lôïi. Baáy giôø Mao-queä laáy moät caùi baùt ñaù duøng maät xoa beân trong, chia laøm

915 KINH THẾ KỶ - KINH BÁT NÊ HOÀN – TRƯỜNG A HÀM I taùm phaàn, roài thöa vôùi moïi ngöôøi: “Toâi ñaõ cung kính Ñöùc Phaät vaø cuõng thuaän theo yù toát cuûa moïi ngöôøi, mong ñöôïc ñem chieác baùt chia xaù-lôïi naøy veà nöôùc ñeå döïng baûo thaùp cuùng döôøng, ñöôïc chaêng?” Moïi ngöôøi ñeàu noùi: “Baäc trí tueä thì neân bieát thôøi.” Hoï lieàn ñoàng yù. Laïi coù Phaïm chí teân laø OÂn-vi11, thöa vôùi moïi ngöôøi: “Toâi troäm meán yù laønh cuûa chö vò, chæ xin laáy phaàn than ñoát ôû döôùi ñaát ñeå ñem veà döïng baûo thaùp cuùng döôøng.” Moïi ngöôøi ñeàu ñoàng yù. Sau laïi coù ñaïo só thuoäc hoïc phaùi khaùc ôû nöôùc Höõu hoaønh12 ñeán xin phaàn tro coøn laïi ôû döôùi ñaát. Luùc naøy taùm nöôùc ñeàu ñöôïc moãi phaàn xaù-lôïi neân ñeàu trôû veà nöôùc mình ñeå döïng thaùp. Nhöõng thaùp aáy ñeàu trang nghieâm, ñeïp ñeõ. Phaïm chí Mao-queä, ñaïo nhaân Ñaïi OÂn-vi ôû Chuûng-aáp trôû veà aáp Ty- phaàn, ñaïo só cuûa nöôùc Höõu hoaønh, thaûy ñeàu ñöôïc phaàn tro ñaát, ñeàu trôû veà döïng baûo thaùp. Taùm phaàn xaù-lôïi coù taùm baûo thaùp, thaùp thôø baùt chia xaù-lôïi laø chín, thaùp thôø than laø möôøi, thaùp thôø tro laø möôøi moät. Ñöùc Phaät ñaûn sanh ngaøy moàng taùm thaùng tö, xuaát gia ngaøy moàng taùm thaùng tö, thaønh ñaïo ngaøy moàng taùm thaùng tö, Baùt-neâ-hoaøn ngaøy moàng taùm thaùng tö. Taát caû ñeàu vaøo thaùng sao Phaät moïc13. Khi aáy traêm thöù hoa coû ñeàu xanh töôi, caây coái saàm uaát. Baáy giôø Ñöùc Phaät ñaõ Baùt-neâ-hoaøn, aùnh saùng cuûa thieân haï ñaõ maát, chö Thieân, thaàn khaép möôøi phöông, thaûy ñeàu töï quy ngöôõng Phaät. Xaù-lôïi ñaõ chia roài, nhöng boán chuùng ñeä töû ôû phöông xa coù ngöôøi chöa ñöôïc nghe tin, neân phaûi ñeå sau chín möôi ngaøy môùi xaây thaùp. Caùc vò Quoác vöông ñeán tham döï, caùc Lyù gia, daân chuùng, gia ñình quyeán thuoäc vaø caùc haøng noâ tyø ñeàu trai giôùi trong chín möôi ngaøy. Boán chuùng ñeä töû ôû phöông xa cuøng tuï hoäi ôû Caâu-di, ñoàng hoûi Hieàn giaû A-nan: “Neân döïng thaùp ôû ñaâu?” A-nan ñaùp:

11.
OÂn-vi, ngöôøi aáp Ty-phaàn; ; Paøli: ngöôøi Morya ôû Pipphalavana.
12.
Höõu hoaønh, tham chieáu No.1(2), baûn Vieät, cht.162.
13.
Phaät tinh ; xem No.5, baûn Vieät, quyeån haï, cht.66.
“Neân ra khoûi thaønh boán möôi daëm, ñeán ngaõ tö ñöôøng cuûa khu ñaát roäng taïo döïng baûo thaùp.” Caùc toäc hoï phuù haøo cuûa nöôùc Caâu-di cuøng nhau duøng ngoïc laøm ngoùi, vieân ngoùi beà ngang vaø roäng ba thöôùc (taác), taäp trung laïi duøng ñeå laøm thaùp, cao vaø roäng ñeàu möôøi laêm thöôùc, laáy baùt vaøng chöùa xaù-lôïi ñeå ngay chính giöõa thaùp, laäp ñaøn phaùp luaân, treo côø phöôùn treân cao, thaép ñeøn chöng hoa, ñoát höông, ca nhaïc, leã baùi cuùng döôøng, ñeå daân chuùng trong caû nöôùc ñeàu ñöôïc taïo laäp phöôùc ñöùc. Hieàn giaû Ñaïi Ca-dieáp, Hieàn giaû A-na-luaät vaø chuùng Tyø-kheo cuøng nhau hoäi hoïp baøn baïc: “Trong moät ngaøy, ba möôi vaïn daân chuùng, caùc quan laïi, caùc toäc hoï quyeàn quyù cuûa caùc nöôùc, khi gaëp ñöôïc Phaät, ñeàu heát loøng cung kính, taïo phöôùc, khi cheát ñeàu ñöôïc sanh leân coõi Trôøi thöù tö, cuøng ñöôïc gaëp Di-laëc vaø ñöôïc

giaûi thoaùt. Quoác vöông cuûa nöôùc Caâu-di seõ sanh leân treân coõi Trôøi thöù möôøi hai laø Thuûy aâm14, chôø khi Boà-taùt Di-laëc thaønh Phaät seõ ñaàu thai xuoáng taïo döïng tinh xaù cho Ñöùc Phaät coøn ñeïp hôn khu laâm vieân Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc hieän nay." Hieàn giaû A-nan hoûi Hieàn giaû Ñaïi Ca-dieáp: "Vua nöôùc Caâu-di vì sao khoâng ôû choã Ñöùc Phaät Di-laëc maø mong ñaït ñaïo quaû ÖÙng chôn?" Ñaùp: "Vì vua naøy chöa nhaøm chaùn caùi khoå veà sanh töû. Ai khoâng nhaøm chaùn caùi khoå cuûa sanh thì khoâng ñöôïc ñaïo quaû ÖÙng chôn." A-nan thöa: "Toâi ñaõ nhaøm chaùn caùi khoå cuûa thaân, sao khoâng ñöôïc lìa theá gian, khoâng ñaït ñöôïc ñaïo quaû?" Hieàn giaû Ñaïi Ca-dieáp ñaùp: "Vì Hieàn giaû chæ trì giôùi maø khoâng haønh quaùn veà thaân, vaãn coøn ham thích sanh töû, nieäm töôûng thöùc aên, neân caùc haønh veà sanh töû chöa döùt." Ñeán chín möôi ngaøy, Hieàn giaû Ñaïi Ca-dieáp, Hieàn giaû A-na-luaät vaø chuùng Tyø-kheo cuøng nhau baøn luaän: "Möôøi hai boä kinh cuûa Ñöùc Phaät coù boán A-haøm, chæ rieâng Hieàn giaû A-nan laø ngöôøi luoân gaàn guõi haàu hai Ñöùc Phaät. Ñöùc Phaät giaûng noùi,

14. Thuûy aâm thieân ; töùc Quang aâm thieân, hay Cöïc quang thieân; Paøli: AØbhassara.

917 KINH THẾ KỶ - KINH BÁT NÊ HOÀN – TRƯỜNG A HÀM I Hieàn giaû A-nan ñeàu ghi nhôù, vaäy chuùng ta phaûi nhôø Hieàn giaû A-nan tuïng ñoïc ñeå cheùp laïi, nhöng sôï Hieàn giaû laø ngöôøi chöa ñaéc ñaïo neân coøn coù taâm tham chaêng. Chuùng ta neân ñem vieäc xöa maø chaát vaán Hieàn giaû A-nan. Vaäy haõy cho ñaët toøa ngoài cao. Ba laàn böôùc leân, ba laàn phaûi böôùc xuoáng. Laøm nhö vaäy môùi coù theå ñaït ñöôïc lôøi thaønh thaät." Moïi ngöôøi ñeàu cho laø heát söùc hay. Ñaïi chuùng ñaõ teà töïu ñoâng ñuû vaø ngoài yeân, Tyø-kheo trò söï ñuoåi A- nan ra ngoaøi, giaây laùt laïi thænh vaøo. Hieàn giaû A-nan ñi vaøo, ñaûnh leã chuùng Taêng. Caùc Tyø-kheo chöa ñaéc ñaïo thaáy theá beøn ñöùng daäy heát. Tyø-kheo trò söï baûo A-nan ngoài nôi toøa cao chính giöõa. A-nan nhuùn nhöôøng töø choái: "Ñaây khoâng phaûi laø toøa ngoài cuûa A-nan." Chuùng Tyø-kheo noùi: "Do vì kinh Phaät, cho neân haõy môøi Hieàn giaû ngoài vaøo toøa cao ñeå cho chuùng Taêng hoûi." A-nan ngoài leân ngoài toøa. Chuùng Taêng hoûi: "Hieàn giaû coù loãi lôùn, vaäy coù bieát chaêng? Ngaøy aáy Ñöùc Phaät noùi: 'An vui thay, Dieâm-phuø-ñeà! Taïi sao Hieàn giaû khoâng traû lôøi?'" Tyø-kheo trò söï baûo Hieàn giaû A-nan böôùc xuoáng. A-nan böôùc xuoáng, roài traû lôøi: "Ñöùc Phaät khoâng ñöôïc töï taïi sao maø phaûi chôø toâi thænh caàu?" Chuùng Taêng im laëng, Tyø-kheo trò söï laïi baûo leân toøa. Chuùng Taêng laïi hoûi: "Ñöùc Phaät noùi vôùi Hieàn giaû, ai ñaït ñöôïc boán Thaàn tuùc thì coù theå keùo daøi tuoåi thoï hôn moät kieáp, taïi sao Hieàn giaû laïi laøm thinh?" Hieàn giaû A-nan laïi xuoáng toøa ñeå traû lôøi: "Ñöùc Phaät noùi: Boà-taùt Di-laëc seõ haï sanh thaønh Phaät. Ngöôøi naøo môùi vaøo ñaïo theo ngaøi Di-laëc ñeå tu taäp maø thaønh. Giaû söû Ñöùc Phaät töï löu laïi thì Phaät Di-laëc seõ theá naøo?" Taêng chuùng laïi im laëng. Hieàn giaû A-nan trong loøng sôï haõi. Chuùng Tyø-kheo noùi: "Hieàn giaû neân theo ñuùng nhö yù cuûa Phaùp noùi ñaày ñuû veà Kinh cuûa Phaät." Hieàn giaû ñaùp:

“Kính vaâng.”
Ba laàn leân toøa nhö vaäy. Laàn sau cuøng Hieàn giaû A-nan leân toøa noùi:
“Nghe nhö vaày, moät thôøi...”
Trong chuùng hoäi coù nhöõng ngöôøi chöa ñaéc ñaïo ñeàu rôi nöôùc maét noùi:
“Ñöùc Phaät vöøa môùi noùi Kinh, nay sao ñaõ voäi maát?”
Hieàn giaû Ñaïi Ca-dieáp lieàn choïn ôû trong chuùng ñöôïc boán möôi vò
ÖÙng chôn theo Hieàn giaû A-nan ñeå nghe truyeàn laïi boán boä A-haøm:
1. Trung A-haøm.
2. Tröôøng A-haøm.
3. Taêng nhaát A-haøm.
4. Taïp A-haøm.
Vaên cuûa boán boä naøy laø:
1. Vì haøng tham daâm maø giaûng noùi.
2. Vì haøng möøng giaän maø giaûng noùi.
3. Haøng ngu si maø giaûng noùi.
4. Vì haøng baát hieáu, khoâng thöøa söï maø giaûng noùi.
Vaên cuûa boán boä A-haøm, moãi boä goàm saùu möôi xaáp.
Chuùng Tyø-kheo thöa raèng:
“Haõy neân cheùp vaên boán boä A-haøm ñeå phoå bieán trong thieân haï.”
Do vaäy, choã traø-tyø Ñöùc Phaät töï nhieân moïc leân boán caây danh moäc.
Taê n g chuù n g lieà n cuø n g nhau kieå m ñieå m, phaâ n bieä t
Kinh Phaä t ra thaø nh möôø i hai boä loaï i : Giôù i,
Luaä t , Phaù p ñaà y ñuû ñeå löu laï i caû ngaø n naê m .
Nhöõng ai trì kinh giôùi cuûa Phaät veà sau ñeàu ñöôïc sanh choã Ñöùc
Phaät Di-laëc, tu hoïc vôùi Ngaøi maø ñöôïc giaûi thoaùt sanh töû.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.